

zákonodárce se postavil právě na stanovisko opačné a zásadně ponechal stanovení výše útrat zastupování neb obhajování dohodě stran; nedošlo-li k této dohodě, musí nastoupiti spor, ve kterém se určí výše útrat i odůvodněnost jednotlivých položek. Tento názor nepřináší také nijaké zvláštní novoty, ježto přece i § 395 tr. ř. v celém rozsahu upravoval jenom řízení přípravné, totiž určení výše útrat, kdežto o povinnosti k zaplacení těch kterých položek musilo se rozhodovati sporem (plenární rozhodnutí ze dne 24. října 1906, čís. 3247 úř. sb.). Zbývala by tedy již jenom námitka neúčelnosti sporu o výši útrat, když je může trestní soudce snadno určit, kteroužto námitku zdůrazňoval zástupce generální prokuratury zejména při ústním jednání. Leč tu nelze přehlédnouti, že v tomto případě může to býti pouze námitkou prakse, nikoli však námitkou čerpanou ze zákona samého. Jak již svrchu bylo řečeno, zákonodárce zamýšlel docela určitě odejmouti rozhodování o výši útrat trestnímu soudci, a ponechatí to dohodě stran, pokud se týče sporu, poněvadž to lépe vyhovuje zájmům stavu advokátního. Směřovala by tedy námitka, že spor o výši útrat jest neúčelný, vlastně proti úmyslu zákonodárcovu, který zákonodárce při zrušení §u 395 tr. ř. projevil již po druhé, zrušiv již před tím upravování útrat v řízení sporném. Ze všeho, co svrchu uvedeno, vyplývá, že trestní řád neobsahuje po zrušení §u 395 tr. ř. ustanovení o povinnosti trestního soudce, určití výši útrat zvláštním usnesením.

Čís. 446.

Pachatelem nikoliv návodcem jest ten, kdo způsobem zakládajícím vinu a zodpovědnost přivodí objektivní povahu zločinu, byť i skrze jiného, jenž nechtě z vlastního rozhodnutí činu vůbec nebo alespoň celému jeho objektivnímu dosahu, nemůže zaň býti činěn zodpovědným ani jako pachatel navedený.

(Rozh. ze dne 19. května 1921, Kr I 822/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa K-a do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. srpna 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §u 85 lit. b) tr. zák.

D ů v o d y:

Nalézací soud uznal obžalovaného Jáchyma S-a vinným přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku dle §u 468 tr. zák., jehož dopustil se tím, že dne 1. července 1920 v noci ve Starých N., rozbiv z návodu obžalovaného Josefa K-a klackem dvě okna u příbytku Františka D-a, zlomyslně cizí věc poškodil, nejsa si vědom, že by rozbitím oken mohlo vzejíti nebezpečí pro život, zdraví a bezpečnost těla lidem, a že způsobil tak škodu na cizím majetku 200 K nepřevyšující. Naproti tomu odsoudil stěžovatele Josefa K-a pro zločin veřejného násilí ve smyslu §u 85 lit. b) tr. zák. proto, že, dav vykonati zlý čin Jáchymem S-em předsevzatý, použil tohoto obžalovaného jako nástroje k vykonání činu toho, využiv jeho nevědomosti a neznalosti, že činem může vzejíti nebezpečí pro život,

zdraví a bezpečnost těla lidského, sám dobře jsa si vědom tohoto nebezpečí. Poněvadž jedná se jenom o důvod zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., nelze si povšimnouti tvrzení zmateční stížnosti, popírá-li, že stěžovatel obžalovaného Jáchyma S-a vůbec k činu navedl, zejména k vytloučení i toho okna, u kterého stála postel, a brojí-li proti přesvědčení soudu, že stěžovatel znal dobře poměry v bytě D-ových, neboť neprovádí tím věcně ani dovolávaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř., který předpokládá, že stěžovatel porovnával se zákonem jen skutkový děj, nalézacím soudem zjištěný, aniž kterého jiného z důvodů zmatečnosti, v §u 281 tr. ř. a zejména v čís. 5 tohoto paragrafu taxativně vypočtených, nýbrž brojí jen nedovoleně proti hodnocení důkazů a založenému na něm volnému přesvědčení soudu, což je v řízení zrušovacím zásadně nepřipustno (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Zmateční stížnost jest patrně ještě i nyní na stanovisku obžalovacího spisu, který vinil Josefa K-a ze spoluviny na zločinu podle §u 85 lit. b) tr. zák., jsouc k tomu asi sváděna stylisací rozsudku, který v odstavci čís. 1. mluví o návodu obžalovaného Josefa K-a, a též v důvodech rozsudku jmenuje obžalovaného Josefa K-a nejen původcem trestného činu, nýbrž i návodcem. Považujíc mimo to spoluvinu podle §u 5 tr. zák. za akcesorium hlavního činu, myslí zmateční stížnost, že není možným jiné právní posouzení zjištěné činnosti obžalovaného, nežli rovněž jen se stanoviska § 468 tr. zák., jímž byl uznán vinným obžalovaný Jáchym S., jenž jest podle názoru zmateční stížnosti hlavním pachatelem. Již v tom jest však zmateční stížnost na omylu, že spoluvina podle §u 5 tr. zák. jest akcesoriem hlavního trestního činu, jak o tom svědčí doslov tohoto paragrafu, z něhož vyplývá, že záleží pro spoluvinníkovu trestnost pouze na tom, je-li u hlavního pachatele zjištěna objektivně skutková podstata trestného činu. Jakmile však jest spoluvina podle §u 5 tr. zák. samostatně trestnou, má soud úplnou volnost, která objektivní podklad spoluviny má posouditi, poněvadž ustanovení §u 262 tr. ř. ho opravňuje, by se od právního posouzení, z něhož vycházel spis obžalovací, odchýlil a podle svého právního názoru posoudil skutkový podklad žaloby. V tomto případě tvrdila obžaloba, že stěžovatel opatřil obžalovanému Jáchymu S-ovi klacek, že ho dovedl před D-ův příbytek a označil mu, která okna má vytlouci, dále, že znal příbytek Františka D-a, věděl, že příslušníci rodiny D-ovy spí na lůžkách, umístěných u oken a že si byl proto vědom nebezpečnosti činu, k němuž obžalovaného Jáchyma S-a přiměl. Skutková zjištění nalézacího soudu kryjí se úplně po této stránce s podkladem spisu obžalovacího a nejde proto o nic jiného, než že v tomto případě použil nalézací soud právě svého oprávnění, příslušejícího mu podle §u 262 tr. ř. a věc samostatně posoudil. Rozhodnutí o zmateční stížnosti závisí vlastně na určení pojmu pachatele trestného činu a vytčení rozdílu jeho od pojmu spoluvinníka. Trestní zákon sám nestanoví pojem pachatele definicí všeobecnou, a pokud ve všeobecné části mluví o pachateli, definuje tento pojem pouze negativně, a to v §u 5 tr. zák., kdež přesně praví, že není pachatelem bezprostředním, nýbrž spoluvinníkem, pokud se týče účastníkem, kdo podnikne činnost, tam zmíněnou. Od činnosti pachatelovy rozlišuje činnost spoluvinníkovu, pokud se týče účastníkovu ta okolnost, že spoluvinník, pokud se týče účastník bere podíl na činu cizím. Spoluvinníkem jiného jest tedy, kdo není pachatelem činu, a pachatelem je, kdo způsobem, zakládajícím vinu a zod-

povědnost, přivodí objektivní skutkovou povahu zločinu, byť i skrze jiného, jenž, nechtěv sám činu z vlastního rozhodnutí nebo celému jeho objektivnímu dosahu, nemůže býti zaň činěn zodpovědným jakožto pachatel k činu třebaš navedený. Rozdíl tedy spočívá ve stránce subjektivní, nikoli objektivní. Pokud činnost v §u 5 tr. zák. zmíněná není charakterisována poměrem k cizímu trestnému činu, může býti po případě i činností pachatelskou, vyhovuje-li právě po objektivní i subjektivní stránce speciální skutkové podstatě trestní, kdež zákon určuje pachatele popsáním jeho činnosti. Jest tedy možno, že ten, kdo jest k trestnému činu naváděn a komu se při provádění trestné činnosti pomáhá, není k návodci nebo pomáhači v poměru pachatele ke spoluvinníku, nýbrž pachatele k pachateli, čímž jest — hledíc k ustanovení § 5 tr. zák., které neobsahuje veškeré formy účastenství několika osob na trestné činnosti — mimo jiné dána i možnost, že jeden pachatel používá druhého k vykonání trestného činu. Zákon totiž nevyžaduje, by ten, kdož vykonává zločinnou činnost, vykonával ji sám, nýbrž může nastati také případ, že použije k tomu síly přírodní, neb i snad nějaké osoby. Súžuje se tedy otázka již jen na to, zda činnost obžalovaného Josefa K-a vyhovuje v tomto případě po stránce objektivní i subjektivní zločinu podle § 85 tr. zák. Skutková podstata tohoto zločinu pozůstává z takového zlého skutku, kterým se zlomyslně poškozují cizí věci, při čemž nastati může nebezpečí pro život, zdraví neb tělesnou bezpečnost lidí. Po subjektivní stránce se vyžaduje, by pachatel měl úmysl čelící k poškození cizí věci a kromě toho vědomí nebezpečné povahy svého činu, totiž vědomí nebezpečí spojeného s jeho úmyslným činem, takže ve zlém úmyslu tohoto místa zákonného jedná, kdo jest si toho vědom, že z poškození věci jím úmyslně spáchaného může povstati některé z nebezpečí v citovaném místě zákona naznačených a že přes toto poznání spáchá čin věc poškozující a tudíž také chce přivoditi nebezpečí. Jak již svrchu řečeno, nevádí pro posouzení viny obžalovaného po stránce objektivní nikterak, že jeho činnost záležela částečně v tom, že spoluobžalovaného Jáchyma S-a ke zločinu navedl a že mu částečně při tom též pomáhal, ježto i tato činnost stačí k pachatelství, jakmile sahá až k výsledku trestného činu, jestliže totiž výsledek činu jest s touto činností v příčinné souvislosti, byv původcem zamýšlen jako účín jeho jednání. O tom však nelze za zjištěného stavu věci pochybovati. Dlužno totiž uvážiti, že obžalovaný Jáchym S. po stránce objektivní vykonal skutečně to, k čemu směřovala činnost obžalovaného Josefa K-a, rozbil totiž okna u příbytku Františka D-a s nebezpečím v § 85 b) tr. zák. zmíněným. Tím bylo učiněno jenom to, oč stěžovateli Josefu K-ovi šlo, a právě tento výsledek měl také v jeho vůli a činnosti svůj původ. Hledíc ke svrchu vyličené skutkové podstatě zločinu §u 85 lit. b) tr. zák., dlužno míti za to, že u obžalovaného Josefa K-a jest splněna tato skutková podstata, uváží-li se dále, že nalézací soud zjistil, že Josefu K-ovi byla známa nebezpečná povaha činu obžalovaného Jáchyma S-a. Obžalovaný Josef K. přichází tu v úvahu jako pachatel zločinu, nikoliv však jako pachatel bezprostřední. Nelze ovšem nazvati obžalovaného Jáchyma S-a pouhým nástrojem stěžovatelovým, ježto byl osobou skutečně zločinu schopnou; avšak i takovéto osoby může býti použito ku provedení zločinné činnosti, původci jakožto pachateli přičítatelné, pokud se u ní vyskytuje nějaký omyl nebo nevědomost o znacích trestného činu, kterého se dopouští,

zkrátka pokud se v osobě její nesbíhají veškeré podmínky trestné zodpovědnosti za účin, jejím jednáním objektivně přivoděný, pokud nejedná způsobem zakládajícím vinu. Tak tomu bylo právě u obžalovaného Jáchyma S-a, o němž nalézací soud zjistil, že mu nebyla známa nebezpečná povaha jeho činu.

Čís. 447.

Maření exekuce (zákon ze dne 23. května 1883, čís. 78 ř. zák.).

Skutková podstata §u 1 zákona nepředpokládá, by věřitel byl trvale poškozen; jest splněna i tehdy, byla-li věc, již dlužník původně exekuci odňal, později u něho nalezena.

(Rozh. ze dne 19. května 1921, Kr I 928/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 22. října 1920, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem maření exekuce dle §u 1 zákona ze dne 25. května 1885, čís. 78 ř. zák.

D ů v o d y:

Zmatečná stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a 10 §u 281 tr. ř. a majíc patrně za to, že odstranění věci, která má býti exekucí postižena, musí býti takovým trvalým jejím ukrytím, že vymáhající věřitel nemůže se již nikdy z této věci hojiti, poukazuje především na to, že rozsudek vůbec nezjišťuje, má-li obžalovaný kolo, o nějž jde, dosud ještě ve svém držení, zda není tudíž ani teď ještě státu možno, na kolo exekuci sáhnouti. Není-li však tato možnost vyloučena, nemůže prý býti řeči o úmyslu, by bylo uspokojení vymáhajícího věřitele zcela neb z části zmařeno. Než při těchto svých vývodech přehlíží stěžovatel zřejmě poměr deliktu, o nějž tuto jde, ku zločinu podvodu, těžšímu to trestnému činu, na nějž § 1 zákona o maření exekuce výslovně poukazuje. Přichází trestnost dle zákona o maření exekuce teprve tehda v úvahu, není-li tu předpokladů zločinu podvodu. Tu pak zcela zřejmě vyplývá ze srovnání předpisu §u 1 zákona ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. zák. s předpisy o podvodu, najmě nyní s předpisem §u 205 a) tr. zák. (cís. nařízení z 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák.), že o použití předpisu prvuvedeného může býti vůbec jen tehda řeč, když jde pouze o zúmyslné zmaření konkrétně hrozícího neb již zahájeného exekučního aktu ku vynucenému vymáhání pohledávky. Šlo-li by dlužníku o to, by věřiteli odstraněním předmětů majetku vůbec znemožněno bylo uspokojení ať již úplně, ať částečně, by tedy věřitel znemožněním vydobyti své pohledávky z majetku dlužníkovy trvale byl poškozen, bude tu vždy již skutková podstata zločinu dle §u 205 a) tr. zák., která ovšem odsouzení pro přečim vůbec vylučuje. Z toho však vyplývá, že zjištění, zda dlužník zůstal v držení majetkového předmětu konkrétním exekučním aktem ohroženého, jest nezávazným pro otázku skutkové podstaty přečinu maření exekuce, jakmile tím, že jej odstraní, zmaří konkrétní jeho zabrání. V tomto případě jde také skutečně o maření exekuce. Nezáleží naprosto na tom, zda byl výměr